

ÖZƏL BÖLMƏDƏ TURİZM VƏ MÜALİCƏ-SAĞLAMLIQ MƏRKƏZLƏRİ BÖYÜK İMKANLARA MALİKDİR

Murovdagın ətəklərində yerləşən Naftalan şəhəri respublikamızın ən isti yaşayış məntəqələrindən biridir. Xüsusilə, yay aylarında burada hərarət çox yüksək olur, qış isə sərt keçir.

Mütəxəssislərin fikrincə, dünyanın nadir məlhəmlərindən sayılan Naftalan neftinin müalicəvi təsiri isti havalarda daha güclüdür. Odur ki, Naftalana gələnlərin sayı yay-payız mövsümündə daha çoxdur. Vaxtilə şanı-şöhrəti dünyaya yayılan Naftalanın müalicə və kurort müəssisələri 90-ci illərdə daşıdlımlıdı, demək olar ki, heç yer işləmirdi. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərliyə gəldikdən sonra Naftalan dırçəlməyə, yenidən qurulmağa başladı. Ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son illər gerçəkləşdirilmiş zəruri tədbirlər nəticəsində Naftalan yeni inkişaf və tərəqqi yoluna qədəm qoydu.

Şəhər müasirləşdi, abadlaşdı, illərlə yığılb qalan problemlərin sistemli şəkildə aradan qaldırılmasına başlandı. Şəhərin sosial və mədəni strukturu yeniləndi, yollar, küçələr abadlaşdırıldı, yaşıllıq zolaqları, cəmənliklər salındı, ictimai binalar əsaslı şəkildə təmir olundu, yeni binalalar tikilib istifadəyə verildi. Şəhərin içməli suya, təbii qaza, elektrik enerjisine olan tələbatı tam şəkildə həll edildi. Görülən tədbirlər həm şəhərə golənlərin sayını artırdı, həm də özəl bölmənin, sahibkarlığın inkişafı üçün yeni imkanlar açmış oldu.

“Azərbaycan Respublikasında kurortların 2008-2018-ci illərdə inkişafı üzrə Dövlət Programı”na uyğun olaraq, Naftalan kurortlarının yenidən qurulması ilə bağlı bir sira tədbirlər həyata keçirilib, müasir səviyyəli istirahət və sağlamlıq mərkəzləri istifadəyə verilib, Naftalandakı dövlətimizin müstəsna qayğı və diqqəti nəticəsində turizmin inkişafı üçün hər cür şərait yaradılıb. Son illər turizm sahəsində aparılan islahatlar buraya Azərbaycandan kənarda da marağın artmasına səbəb olub. Artıq digər ölkələrin kurort şəhərləri Naftalanla əməkdaşlıq əlaqələri qurmağa can atır.

Son 5 ildə şəhərə gələn yerli və xarici vətəndaşların sayı 5 dəfə artaraq 13 minə çatıb. Son 1 ildə isə şəhərin istirahət və müalicə müəssisələrinə

dünyanın bir çox ölkələrindən – Rusiya, Qazaxistan, Qırğızistan, Ukrayna, Latviya, Almaniya, Türkiyə, Kanada, İsrail, Polşa, Fransa, İspaniya

qaz səra dağlarının ətəklərində yurdlaşan digər yaşayış məntəqələrinin, həmçinin Cənub bölgəsinin gözəlliklərinə baxmaqla doymaqla olmur. Mavi

ardı-arası isə kəsilmir. Həmin müalicə müəssisələrində Naftalanın istirahət və kurort mərkəzlərində olan şəraitin heç 10 faizi də yoxdur.

Bir məsələni xüsusi olaraq vurgulamaq lazımdır ki, adları çəkilən istirahət və müalicə ocaqlarının təxminən 90 faizdən çoxu özəl mülkiyyətdədir və bu müəssisələrə Gürcüstan dövləti tərəfindən investisiyalar yatırılmayıb. Qonşu ölkədə kənd turizmi, yaşıllıq turizm, demək olar ki, respublikanın bütün gəzməli, görməli yerlərini əhatə edib və sahibkarlıq subyektləri tərəfində idarə olunur.

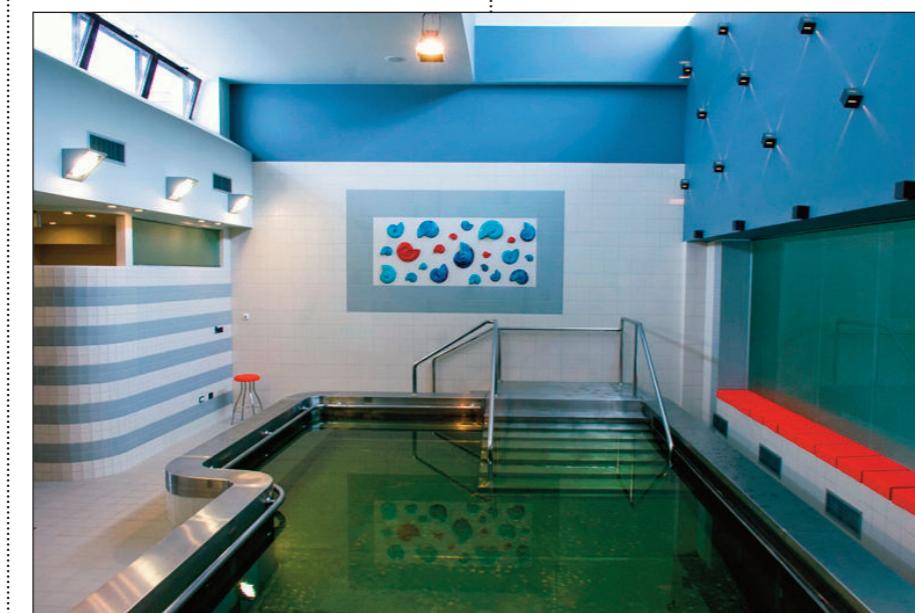
Azərbaycanda isə dövlət başçısı azad sahibkarlığın inkişafına həmişə müstəsna dəstək göstərib, özəl bölmənin inkişafı ilə bağlı onlarla dövlət proqramları hazırlanıb, prezident sərəncamları imzalanıb. Təkcə 2015-ci ildə Sahibkarlıq Dəstək Milli Fondu və digər mənbələr hesabına bu məqsədlər üçün 248,5 milyon güzəştli kreditlər verilib. Açığını demək lazımdır ki, bu qədər diqqət və qayğıya rəğmən, hələ istədiyimiz səviyyəyə gəlib çatmamışq.

Bütün bunları nəzərə alaraq ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev yanvar ayında Nazirlər Kabinetində keçirilən müşavirədə dövlət orqanları və sahibkarlıq subyektləri qarşısında konkret vəzifələr qoymuşdur.

Yenə Naftalanla bağlı fikirlərə qayıdarlaq qeyd etmək istəyirəm ki, tibbi və müalicəvi xüsusiyyətlərinə görə, Naftalan neftinin dünyada analoqu yoxdur. Hələ XVIII əsrden başlayaraq Avropa ölkələri bu neftə böyük maraq göstərmış və onun emalını həyata keçirən müəssisə ya-

ratmışdır. Bu yolla Naftalan nefti və ondan alınan qiymətlər məlhəmlər Avropa ölkələrində yayılmışdır. Sovetlər İttifaqında Naftalanı tanımayan adam tapmaq çətin idi. İmpériya çökdükdən, Qarabağ savaşında başladığdan sonra bütün əlaqələr qırıldı və bunun nəticəsi olaraq Naftalana gediş-geliş tamamilə kəsildi.

Bu gün həmin şan-şöhrət ləng də



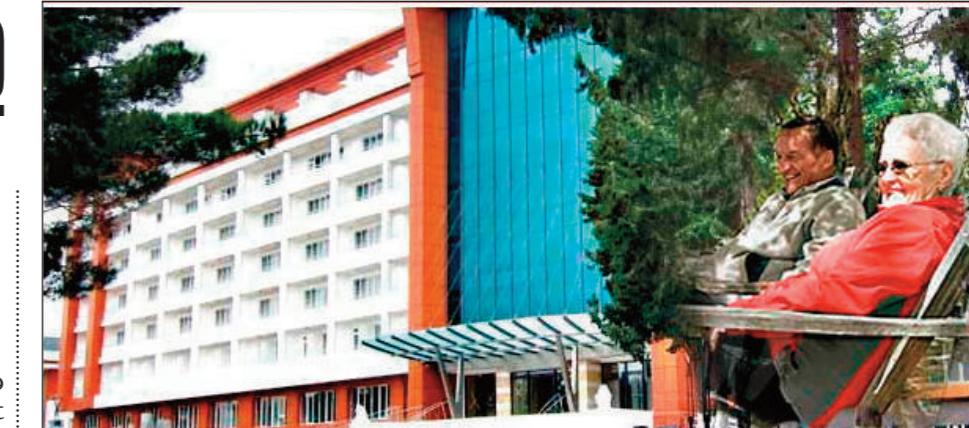
niya, İtaliya, Yaponiya, Çin, Dominikan, Birləşmiş Ərəb Əmirliyi kimi dövlətlərdən 2500-dək əcnəbi vətəndaş gəlmişdir. Həmçinin, ölkə başçısının tapşırıqına uyğun olaraq, Naftalan digər ölkələrin kurort şəhərləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirir. Hazırda Naftalan şəhəri Fransanın Leqi, İtalyanın Pozitano, Rusyanın Yessentuki və Polşanın Uneyev şəhəri ilə six əməkdaşlıq edir.

Hazırda Naftalan şəhərində 2000 yeri olan 8 istirahət və sağlamlıq mərkəzi fəaliyyət göstərir. Naftalan xərc-lərini öz gəlirləri hesabına təmin edən şəhərlər sırasına qatılıb. Lakin şəhərin gəlirlərini dəfələrlə artırmaq, yüzlərlə yeni iş yerləri açmaq üçün böyük imkanlar mövcuddur.

Azərbaycanın əsrarəngiz təbiəti, müləyim iqlimi, bərəkətli torpağı, dağları, çayları, gölləri, meşələri vardır. Gəncədən üzü yuxarı dağlara qalxdıqda Hacikəndin, Göygölün sərin havası insanı ağışuna alır, Şahdağın, Qəbələnin, Şəkinin, Oğuzun və Qaf-

olunurlar. Müalicə qiymətləri münasib və pasiyentləri razı salır. Söyügedən sağlamlıq-müalicə mərkəzində oynaq-sümük, dəri, sinir, sonsuzluq və digər xəstəliklərin müalicəsi aparılır.

Başqa bir problem Naftalan nefindən dərman preparatlarının hazırlanması ilə bağlıdır. Vaxtilə Bakı şəhərində Naftalan mazı, müxtəlif qarışıqlarla məlhəmlər, kremlər və s. istehsal edirdi və bütün ittifaq respublikalarına göndərilirdi. İndi həmin preparatlar apteklərdə gözədəyim. Məhz bütün bunları nəzərə alaraq cənab prezident İlham Əliyev ölkəmizdə dərman preparatlarının is-



olsa, geri qayıtmaga başlayır. Bu proses daha da dərinləşdirmək üçün چevik və ardıcıl tədbirlərin görülməsinə zərurət duyulur. İstirahət və kurort şəhərlərimizin təbliği, tanınması sahəsində işlər sürətləndirilməlidir. Bir də ki, təkcə Naftalan şəhərində yox, eyni zamanda, respublikamızın digər rayon və şəhərlərində Naftalan nefti ilə müalicəni həyata keçirən mərkəzlərin geniş şəbəkəsi yaradılmalıdır. Bunu yaratmaq o qədər də çətin məsələ deyil. Belə olarsa, həm həmin bölgələrdə yaşayan insanlar, həm də əcnəbi vətəndaşlar bu imkan dan geniş şəkildə faydalana bilərlər.

Örnək kimi Gəncədə 10 ildən artdıqdr ki, fəaliyyət göstərən Naftalan Müalicə Sağlamlıq MMC-ni göstərmək olar. Mərkəz Gəncə şəhərinin, eləcə də Qərb bölgəsinin əhalisine yüksək müalicə xidmətləri göstərir. Qədim Gəncəyə təşrif buyuran xarici vətəndaşları da burada görmək olar. Mərkəzdə müayinə və müalicə üçün hər cür şərait yaradılıb. Naftalan nefti buraya maşınlarla daşınılıb getirilir, xüsusi çənlər töküür, istifadə müddəti başa çatıqdən sonra yenisi ilə əvəzlənir. Mərkəzdə xəstələr Naftalan vannaları və tərkibində Naftalan nefti olan bron vannalarında 8-12 kurs keçməkə müalicə olunurlar. Müalicə qiymətləri münasib və pasiyentləri razı salır. Söyügedən sağlamlıq-müalicə mərkəzində oynaq-sümük, dəri, sinir, sonsuzluq və digər xəstəliklərin müalicəsi aparılır.

İqtisadi böhranın davam etməsinə rəğmən, 2016-ci ildə də Sahibkarlıq Kəmək Milli Fondu təxəlli ilə 250 milyon manat güzəştli kredit verilməsi nəzərdə tutulur. Zəruri hallarda bu vəsaitin həcmi artırılacaq. Ölkə prezidentinin göstərişinə əsasən, həmin vəsaitin böyük qismi regionlara yönəldiləcək, yarımcı qalan obyektlərin tikintisi başa çatdırılacaq, xırda və orta biznesin inkişafına dəstək artırılacaq, turizmin inkişafi üstün mövqelərə çıxarılaçqdır.

Zülfü İLYASOV,
bölgə müxbiri

Dünyada baş verən iqtisadi və maliyyə böhranlarının, xoşagelməz tendensiyanın hələ də davam etməsi Azərbaycanda mövcud imkanlardan hərtərəfli istifadə etməklə yerli istehsalın genişləndirilməsi, yeni sahələrin yaradılması zərurətini çox ciddi şəkildə önə çəkmüşdir. Burada bir sıra strateji məhsullar, o cümlədən dərman vətəndaşlarının istehsalı mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bu gün qarşıda duran ən vacib vəzifələrdən biri kurort və istirahət mərkəzlərinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi, kənd turizminin, ekoturizmin inkişafına əngel törədən bütün maneələrin aradan qaldırılması, bu sahə ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektlərinə avadanlıqların gətirilməsində, infrastruktur obyektlərinin tikintisində vergi və gömrük güzəştlərinin tətbiq olunması və güzəştlə kreditlərin verilməsinin təmin edilməsidir. Çünkü turizm yüksək gelir əldə etmək deməkdir, əhalinin məşğulluluğunun təmin olunması deməkdir, nəhayət, ölkənin beynəlxalq imicinin artması deməkdir.

İqtisadi böhranın davam etməsinə rəğmən, 2016-ci ildə də Sahibkarlıq Kəmək Milli Fondu təxəlli ilə 250 milyon manat güzəştli kredit verilməsi nəzərdə tutulur. Zəruri hallarda bu vəsaitin həcmi artırılacaq. Ölkə prezidentinin göstərişinə əsasən, həmin vəsaitin böyük qismi regionlara yönəldiləcək, yarımcı qalan obyektlərin tikintisi başa çatdırılacaq, xırda və orta biznesin inkişafına dəstək artırılacaq, turizmin inkişafi üstün mövqelərə çıxarılaçqdır.

Zülfü İLYASOV,
bölgə müxbiri